Ч. 64 (11.317). Львів, середа 21. березня 1928. Opłata pocztowa opłacona ryczałtem. Рік XLVI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОПУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. — Конто почт. щадн. 143.322. — Адреса для телеграм: „Діло", Львів. — Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол. — За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. „ Друкарні: 29-26. — В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ. — ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Дісонанс у радянсько-німецьких взаєминах.

Львів, 20 березня 1928.

Московські „Известия" з 4. березня принесли в своїй передовиці таку знаменну характеристику господарського положення у СРСР:

„Скількість вироблюваних у сільському господарстві продуктів, а особливо у тій їх ділянці, що заспокоює ринок, не відповідає ростучому попитові народнього господарства, зокремаж попитові промислу і потребам експорту, а також потребам міського населення і харчування".

Наведені слова є ключем для зрозуміння всього того, що діється тепер у СРСР, а зокрема що діється на верхах керуючої політикою СРСР партії. А діється там не добре. Партія, що ще вчора так енергійно викидала зі своїх лав під проводом Сталіна ветеранів більшовицької революції Троцького, Зіновєва, Пятакова, Радека та інших, нині переживає знов сама в собі важку крізу на тлі економічної скрути в країні. Сталін, той одинокий тепер диктатор СРСР, почав переводити під впливом аргументів зліквідованої опозиції обмежування непи та повільне нищення заможніших елементів села т. зв. кулацтва. Одначе практика показала, що війна з кулацтвом, яке було найповажнішим доставцем найнеобхідніших продуктів сільського господарства на міські ринки, не така легка. Як тільки заможніше селянство відчуло над собою загрозу сталінської петлі перестало доставляти збіже на ринок. Влада хопилася за репресіональні міри видобування хліба зі села, а це остання відповіло цілковитим бойкотом міського ринку. Перед великими міськими і промисловими осередками зарисувалося марево голоду. Ситуація стала грізною. І тут то на верхах комунізму звилася поважна опозиція проти політики Сталіна, яка знов випливала з маніфесту, що його видала компартія і влада до пролетаріяту СРСР, з нагоди 10-тих роковин революції.

В тому маніфесті між іншим заповідалося скорочення годин праці для робітників, підвишка заробітної платні та боротьба з кулацтвом на селі. Згідно з маніфестом уся сільсько-господарська політика комуністів у другій декаді революції чи точніше комуністичної диктатури мала спиратися на колективних господарствах, радянських держ. господарствах і на середняцьких і бідняцьких індивідуальних господарствах, що мали стати в перспективі усі зколективізованими. Сталін підготовив тези маніфесту і почав їх енергійно проводити в життя, не рахуючись цілковито з природним ходом подій та з обєктивними умовинами рільного господарювання в СРСР. Тепер уже ясно, що політика Сталіна на цілій лінії збанкротувала, бо наслідком її прийшла недостача хліба і взагалі продуктів першої необхідности на внутрішніх ринках. Самозрозуміло, що через те відпала заповіджена маніфестом підвишка плати робітникам, відпала і справа знижки годин праці. Торговельний біланс став неактивним, бо останніми місяцями більшовицький „внешторг" не в силі вивезти за кордон ні зерняти збіжа, а наслідком того пропали і всі пляни інтензифікації промислу. Бо треба знати, що весь майже експорт внешторгу, точніше весь прибуток з нього повинен був іти на розбудову промислових підприємств та на поправу істнуючих.

Застукана наслідком такої політики Сталіна господарка опинилася в сліпому куті. Найближча перспектива її наслідків стала дуже грізною. Особливо в місцях великого накопичення міського населення або робітництва вона стала катастрофальною. Проти Сталіна і його політики виступили тому енергійно Риков і Калінін. Вони стали на становищі затримання непи в давному виді та наділення повною свободою селянських заможніших господарств. До того становища гнали їх обох не тільки сумні внутрішні господарські відносини, але й зовнішні невдачі і неповодження комуністів. Франко-радянські торговельні переговори засуджені на повну безуспішність і безвиглядність, з великими надіями ведені радяно-німецькі переговори в Берліні між іншим у справі позички для СРСР у висоті 600 міліонів карбов. були теж безвиглядні, а внутрішня економічна ситуація ставала з дня на день гіршою. Треба було за всяку ціну заабсорбувати чимсь увагу робітництва та міських елементів, щоби її відвернути від економічної крізи. І її відвернули комуністи розкриттям великої змови в Донецькій промисловій кітловині. Пішли арешти за економічну шпіонажу, а в число арештованих спеців попали й німецькі висококваліфіковані інжиніри. Розкриття змови якось навіть стушувало до деякої міри основні розходження та непорозуміння на комун. верхах між Сталіном з одної та Риковим і Калініном з другої сторони.

Комуністичні керманичі були думки, що арешти німецьких інжинірів вплинуть приспішуючо на радяно-німецькі торговельні переговори. Тимчасом сталося зовсім навпаки. Вся німецька прилюдна опінія запротестувала проти арештів, а інтересовані німецькі фірми загрозили, що на будуче не вишлють до СРСР ніякого свого спеца, доки від ком-влади не буде ґарантій для їх недоторканости. В тому напрямі поставили вони домагання до німецького уряду. Німецький посол у Москві гр. Броклорф Ранцав запротестував проти арештів і домагався негайного звільнення німецьких інжинірів. Більшовики вперлися. Не помогла й інтервенція Літвінова, що проїздив тоді через Берлін до Женеви та мав нагоду познайомитися з німецькою опінією в тій справі. Не помогли й заходи Чічеріна, щоби злагіднити визиваючу впертість Кремлю. Дійшло до того, що німецький посол загрозив опущенням Москви, а в міжчасі торговельні переговори й переговори в справі позички для СРСР у Берліні зірвано.

Комуністи стали перед маревом цілковитої ізоляції в Европі, а „Известия" почали навіть писати про те, що німецька дипльоматія в порозумінні з французькою намагається за всяку ціну спаралізувати ще й усі більшовицькі заходи для навязання торговельних взаємин з Америкою, що були на найкращій дорозі до успішного висліду. Однак не зважаючи на все те, прийшлось комуністам таки понехати свою впертість, прийшлось закусити зуби і піти на компроміс. Останні вістки кажуть, що більшовики вже звільнили з тюрми двох німецьких спеців. Не треба сумніватися, що чергові вістки подадуть світові до відома про звільнення й інших. На щож толі було їх арештувати, нащо було робити стільки шуму, нащо розтрублювати при допомозі офіціяльних комунікатів генерального прокурора СРСР про велику змову німецьких капіталістів і їх платних спеців проти диктатури пролетаріяту? Нащо?

Не вдалась комуністам тактична маршрута, бо замісць поправити їх ситуацію в нутрі, не тільки її не поправила, але в додатку їх в очах своєї суспільности скомпромітувала, а попри те принесла їм великанську школу на зовні, особливо в тих промислових і господарських закордонних колах, з якими вони вже були, або хотіли вступити в ділові звязки. Перерахувались комуністи і тепер понесуть дуже доймаючу кару за свої кепські рахунки. Зокремаж у радяно-німецьких взаєминах повстала наслідком того дуже немила зупинка. В радяно-німецькій гармонії заіснував поважний дісонанс.

Після виборчого бою.

ПІДСУМКИ І ВИСНОВКИ.

IV. Північні українські землі.

Коли переходимо до північних українських земель, то — правду кажучи — відчуваємо своє повне безсилля. Дані про вибори на території Волині, Холмщини і Підляша не є зовсім певні, а цифрових вислідів з Полісся не проголошено досі ніяких.

1. Вислідв соймових виборів на Волині.

Волинь має три виборчі округи: а) Ковель-Володимир, б) Луцьк-Рівне і в) Кремінець-Дубно. Перша й третя округи вибирають по 5 послів, друга — 6 послів, разом 16. На основі польського перепису (фальшивого, в некористь українців) згадані три волинські виборчі округи мають українського населення (національність ідентифікуємо з віроісповіданням) 1,067.353 (76.34 прц.), польського населення 166.537*) (11.90 прц.) і жидівського населення 164.564 (11.76 прц.), разом 1,318.454 населення. Один мандат на Волині припадає кругло на 88 тисяч населення. Таким чином українцям теоретично припадає 14 мандатів, а полякам і жидам по одному, однак тільки тоді, колиб вони були скупчені в більшому числі в одній з 3-ох виборчих округ. Такою округою, де можливий є вибір поляка і жида — очевидно при допомозі дрібних меншостей (чехів і німців), є тільки округа Луцьк-Рівне. В попередніх виборах поляки не вибрали на Волині ані одного свого представника, всі мандати припали українцям і їх союзникам жидам. В теперішніх виборах польська проурядова „одинка" здобула на Волині 10 мандатів, а всі українські партії тільки 6 мандатів. Волинські „одинковичі" складаються з трьох національних груп: польської — 5 мандатів, української (польонофілів) — 4 мандати і жидівської — 1 мандат (жидівський фабрикант Вацлав Вісліцький). Українська мандатова група ділиться на три листи (8, 18 і 22) і чотири категорії: Сель-Роб (Правиця) — 3 мандати, радикали — 1 мандат і безпартійні 2 мандати, при чому один безпартійний (Л. Серветник) схиляється до Україн. Нац.-Дем. Обєднання, а другий (І. Власовський) до радикалів.

Поодинокі національні чи міжнаціональні листи розподіляються ось так:

а) **Українські листи:** 8, 18, 19, 20 22 і 37 (з яких листа ч. 18 була міжнаціонально-бльоковою, листи ч. 8 і ч. 19 соціялістично-інтернаціональними, ч. 20 — російсько-русофільсько-хлібоїдською) зібрали 218.366 голосів;

б) Одинока, монопольна польська „одинка" зібрала 201.664 голосів;

в) Жидівські листи (4 і 33) зібрали 6.510 голосів*).

Разом віддано на Волині 426.540 голосів, з чого на українські листи припадає 51 проц., на польські листи — 47.50 проц., а на жидівські листи — 1.50 проц.

а) Українське Соц. Сель.-Роб. Обєднання (листа ч. 8):

		% всіх укр. гол.
1) Луцьк-Рівне	42.332	
2) Кременець-Дубно	32.187	
	74.519	34.10

б) Українська Соц.-Радик. Партія і безпартійні (ч. 22):

		% всіх укр. гол.
1) Луцьк-Рівне	27.803	
2) Кременець-Дубно	41.886	
	69.689	31.90

в) Українське Нац.-Демокр. Обєднання (листа ч. 18 в бльоку непольських народів):

		% всіх укр. гол.
1) Луцьк-Рівне	40.329	
2) Кременець-Дубно	18.327	
	58.656	26.90

Решта 7.10 проц. українських голосів припадає на листу ч. 37 („За Українську Народню Справу", інакше: хлібоїди з „Української Ниви") 6.711, на листу ч. 20 (росіян і русофілів) — 6.515 голосів і на листу ч. 19 (Сель-Роб-Лівиця) — 2.276 голосів.

Годиться зазначити, що в ковельській окрузі всі українські листи були уневажнені або тим чи іншим способом їх не допущено. Лишилися тільки „нешкідливі" листи ч. 20 і ч. 37. З огляду на виключення українських лист, а головно 18-ки, число відданих „важних" голосів обмежилося до цифри 89.119, коли в р. 1922 віддано 107.717 важних голосів, отже впало кругло на 20 тисяч голосів. Те зменшення відсотка голосуючих в ковельській окрузі є дуже характеристичне, бо в інших округах відсоток голосуючих значно піднісся. І так у луцькій окрузі число голосуючих (важних голосів) в порівнанні з 1922 р. зросло зі 116.626 на 164.216, отже о 47.590 голосів, а в кременецькій окрузі зі 138.339 на 173.211, отже о 34.872 голосів. Пересічний зріст важних голосів у тих двох волинських окру-

---

*) До поляків зараховано всіх римо-католиків, отже німців і частину чехів.

*) Частина жидівських голосів місцевих ... у 18-ій і 19-ій.

сах виносить по 40.000. Упадок голосів у ковельській окрузі доказує, що там або населення здебільшого відтягнулося від голосування з огляду на уневажнення 18-ки або голосувало на уневажнену листу*).

У волинських округах уневажнено всі польські листи, щоби промостити вільний шлях монопольній, проурядовій „одиниці". Українські листи уневажнювано тільки там, де вони могли положити „одинку" (як от у Ковельщині), а врешті допущено вільну гру українських лист, робавши одним меншi, а другим більші перепони, з метою: спричинити якнайбільше розбиття українських голосів. І тому хоч українські листи здобули понад половину голосів, то осягнули всього 6 мандатів, а польська листа здобула менше, як половину голосів, і осягнула 10 мандатів.

2. Вислiди сенатських виборів на Волині.

Волинське воєвідство вибирає 5 сенаторів. При сенатських виборах польська „одинка" здобула 160.500 голосів, а всі українські листи (8-ка, 18-ка, 20-ка і 22-ка) — 110.449 голосів, відсотково польська листа здобула 59 проц., а всі українські 41 проц. голосів. Відношення українських голосів до „польських" при сенатських виборах ще більш відємне в некорисгь українців, як при виборах до сойму. Поодинокі українські листи йдуть у такому порядку:

		% всіх укр. гол.
8-ка	44.159	40.20
18-ка	33.889	30.40
22-ка	30.608	27.70
20-ка	1.793	1.70

Не диво, що з 5-ти сенатських мандатів 4 припало полякам, а тільки 1 українцям (Сель-Роб-Правиці).

*) Характеристичного способу вхопилися виборчі комісії тих округ, де уневажнено 18-ку, а де українські виборці все-таки голосували на уневажнену листу. Так напр. рашівська комісія офіціяльно подала до відома тільки кількість голосів, що впали на поодинокі „важні" листи, а комісія не подала ані кількости управнених до голосування ані суми відданих голосів, а головно цифри уневажнених голосів. А в рашівській окрузі на уневажнену 18-ку впало до 10.000 голосів. Так само мабуть поступила і ковельська комісія.

Тіні й світла.

Ще один рік у житті Української Академії Наук. — Академіки без лабораторій та академіки на засланні. — Буйний розвиток академічних установ. — Видавництва.

Майже на цілий рік спізнилось виходом звідомлення Української Академії Наук у Києві за 1926 рік, але це спізнення вирівнюється тим, що Звідомлення приносить наприкінці „Список праць УАН, виданих за 8 літ її істнування", де вміщено також відомости про видавничу діяльність Академії в 1927 році. Надалі булоб бажано, щоби Звідомлення за скінчений рік були готові друком до дня щорічного врочистого засідання, що відбувається звичайно 11. березня, в день смерти Т. Шевченка. Та вже й нинішнє Звідомлення є великим кроком наперед, бо давніші виходили з опізненням на два роки.

Нове Звідомлення розповідає чимало сумного й багато потішаючого про життя й працю нашої найвищої наукової установи. Сумно звучать слова неодмінного секретаря А. Е. Кримського, що „темп академічного (матеріяльного) кращання далеко не такий швидкий, як для інших установ Республіки. От прим. візьмім збільшення заробітньої плати. Коли в грудні 1925 р. звичайному академікові платилось 147 карб. за місяць, то в грудні 1926 р. платня була вже не 147, а 180 карб. місячно. Та не треба забувати, що професорам вищих шкіл почали платити 180 карб. на місяць не торік, а ще позаторік, а академікові Всесоюзної Академії платиться й не 180, а 250 карб. Щож до інших наукових співробітників Академії, то їхне матеріяльне становище навіть не покращало. Позаторік їм платилось лиш 65 карб. — і торік їм платилось стільки само; а тимчасом учителеві 3. ступня платить місячно 110 карб." (ст. 5).

На цей самий брак коштів нарікає й секретар історично-фільольогічного відділу С. О. Єфремов. „Відділові занадто тісно в його, скажу так, штатних і фінансових рамцях та перспективах... Мало штатних співробітників, мало, занадто мало, до смішного мало коштів на роботу". (ст. 25).

Другою гальмою в праці Академії в звітнім році була мешкальна тіснота. „Ми ще й досі не можемо оборудувати потрібних нам лабораторій", скаржиться акад. Кримський, „і напр. славнозвісний в цілому Радянському Союзі Шапошников, хемік-текстиліст, не має де працювати" (ст. 5).

Є ще одна перешкода, що не дає Академії нормально розвиватись, але про неї звідомлення отверто не говорить. Натяк на цю перешкоду знаходимо на ст. 102. Читаємо там у лісті позаштатних академиків: О. Брох — Осльо, В. Бузескул — Харків, А. Мейє — Париж, К. Студинський — Львів, Ю. Полівка — Прага, і врага — „Харлампович, Кость Васильович, історія культурного руху й шкільництва на Україні XVI—XVII. вв., Тургай". Що це за Тургай такий, що там позаштатний академик УАН студіює історію культурного руху й шкільництва України? „Чи то город, чи столиця?" А то просто Богом і людьми забуте місто в Середній Азії, де акад. Харлампович вже від кількох років нудиться на засланні. Такої гадьби ще ні за одного царя не було!

Та поруч із цими сумними моментами Звідомлення містить стільки потішаючого й позитивного, як ні одне з попередніх Звідомлень. Витрати Академії у звітнім році досягли 868.433 карб., себто на 76 прц. більше ніж у попереднім році і на цілих 816 прц. більш ніж у 1924 році. Установи Академії розвинулись і набрали в своїй праці великого розмаху. Так, при історично-фільольогічнім відділі працювали: Комісія для складання словника живої мови, Інститут української наукової мови, Комісія для складання історичного словника української мови, Істор.-фільольог. катедра з кабінетом арабо-іранської фільольогії, Етнографічно-фолькльорна комісія, Комісія для видавання памяток новітнього письменства, Комісія візантійського письменства, Катедра історії українського народу, Культурно-історична комісія, Комісія історичної пісенности, — та всього не полічити. Коротко сказавши, при іст.-фільольог. відділі працювало 38 установ, при фізично-математичнім — 24, при соціяльно-економічнім — 13, при раді Академії — 11, разом 86 установ, в яких працює найменш 500 наукових робітників.

Про наукові досягнення Академії найкраще говорить акад. Кримський у своїм звіті: „СРСР, Західна Европа, Америка, Японія, — каже він, — усі з пошаною ставляться до наукової праці УАН, до її наукових досягнень. Ми перебуваємо в зносинах з науковими установами всього світу, і, прим. в обміні нашими науковими виданнями можемо ми нотувати той факт, що здебільша не ми перші вдавались до чужоземних наукових товариств та установ з пропозицією обміну виданнями, а вони до нас. Якихсь літ десятеро тому закордонна наука знала єдину для цілої Росії найвищу наукову установу — Петербургську Академію Наук. Тепер вераз трапляється, що УАН запрохують до участи в міжнародніх наукових заповаттях, зовсім незалежно від того, чи бере в них участь Всесоюзна Академія чи ні" (ст. 6).

Особливо треба підкреслити незвичайний розвиток видавничої діяльности УАН в останніх роках. Як подає вже згаданий „Список", від 1918 до 1927 Академія видала разом 257 публікацій, з них на поодинокі роки припадає: 1918 19 — 12, 1920 — 0, 1921 — 8, 1922 — 2, 1923 — 21, 1924 — 84, 1925 — 51, 1926 — 73, 1927 — 56. Знаючи більш-менш точно, скільки публікацій видають інші славянські Академії Наук, можемо сказати з певністю, що ні одна з них, крім Ленінградської Всесоюзної (в минулім році — 190 публікацій) не може рівнятись видавничою діяльністю з УАН — ні чехословацька, ні польська, ні югославянська, ні болгарська.

Радянська влада дуже любить, щоб її хвалили. За те, що вона тримає акад. Харламповича на засланні й за інші подібні подвиги, її звичайно ніхто не похвалить. А й за те, що вона дає на утримання Академії та її працю так мало гроша теж її ніхто хвалити не буде. Вона обовязана присвятити УАН далеко більше уваги та гроша, бо того вимагає від неї українська культура, того вимагає вікова кривда українського народу, що шукає свого вирівнання.

М. Г.

Недостача агрономів.

Дивна річ, що наш край наскрізь селянський, мав до війни всього пятьох, мається, агрономів в Галичині. Розуміється, що така кількість, хочби і сильних фахівців, не могла дати видніщої роботи, бо чисельність агрономів не стояла в жаднім відношенні до нашого селянського загалу, а нових сил не прибувало.

Доперва молоді люди, що у війні стикалися з ріжними народами, переконалися наочно, що наше сільське господарство під господарським оглядом майже не використане. Це спонукало їх вглибитися в агрономічні студії, щоби відтак зі знанням взятися до роботи над економічним піднесенням нашого села.

Перші наші агрономи зачали вертати до краю 1924 р. Вони здавали собі справу, серед яких невідрадних обставин приходиться їм зачинати роботу. Та це їх не лякало. Був у них молодечий запал, невгнута воля і охота до праці для нашого

МИХ. РУДНИЦЬКИЙ.

Довкола Північного Сфінкса.

(У століття уродин Ібсена.)

(Докінчення.)

В усій творчости Ібсена почуваєте цей ледяний погляд північного сонця спорідненого із проміннями рефлексії. Лед і сонце — два непримирні вороги, яким він завдячує свою вдачу і світогляд. Чи вдача заважила більше на світогляді, чи світогляд на вдачі? — на це не відповість ніякий біограф ні критик Ібсена. Він сам не в силі був здати собі справу із цього. Норвегія та Італія — фйорди і блакить вічно сонішного неба та моря. Італія не в силі всіма привабами свого цілющого впливу розбудити в Ібсені усмішки та притаєного бурхливого темпераменту вікінга. Норвегія не в силі всіма впливами предків і середовища стримати його від бунту і вихвати лицемірну повірливість.

Найбільше пристрасти добував Ібсен із ідей, аналізуючи їх. Найбільше ідей находив він в аналізі пристрастей. Він мусів жити на чужині, щоби краще бачити з віддалі земляків; він мусів утікати від пристрастей, щоби тим сильніше почувати їхню принаду. Самотність дозволяла йому кохати людей. Меланхолійна задума прокидала потребу осінньої усмішки. Утеча перед спокусами кохання вчила його туги за ідеалом жіночої краси. Це був мудрець, що вмів глядіти на повну чашу нектару і не торкати її, щоби думками про невипиті солодощі заміни ти насолоду пиття. А коли приходила гіркота докорів, тоді він казав собі, що вона є нічим у порівнанні з тою, якої він зазнав би, якби випив чашу до дна. Бо він був із тих, що міг пити хіба до дна або все вивертати дном.

А проте мало було анархістів, що так володіли собою і мали таку пошану для духової рівноваги як Ібсен. Мало хто з великих індивідуалістів думав стільки про основи суспільного щастя, що він. І ніодин драматург XIX віку не вмів повязати проблем індивідуальної свободи так тісно з дрібними буденними перипетіями пересічних людей. Завдяки цьому мистецтву галерія типів запозичена з такої провінціяльної країни як Норвегія зросла до типів европейської міри, а ці типи зросли до величини символів.

Ібсен гіркий, як усі правдиві самотники. Він — заморожуючий як усі, що шукають у своїм „я" остаточної доцільности. Він — невблаганний як усі жерці безсвятних обовязків. Але він теж меланхолійно-вибачливий як усі, що крізь призму своєї найбільшої сили вміють бачити, з яких слабощів створена людина!

Він не йде проти умовностей життя в імя мистецтва. Він не жде від мистецтва обнови життя. Він не вірить у повну свободу людини, але знає, що без цієї свободи ніяка віра в життя неможлива. Він не каже, що найглибшою формою кохання є вільне подружжя, але знає, що надто велика свобода рівняється рабству, а межі свободи та рабства означує людина власною боротьбою.

Пригадайте, що майже одночасно з ним боролись із собою, з ідеями та пристрастями інші творці споріднені з Ібсеном, так само одержимі потребою загальної правди та індивідуальної свободи. Толстой, його однолiток, находить захист у простоті серця після кількадесяти літ змагань; Достоєвський падає ниць перед сліпою вірою, щоби тим сильніше бунтуватись і знову ставати рабом сліпого гону; Нітше в добі між Ібсенівським „Союзом молоді" і „Жінкою з моря" на протязі 16 літ розбиває всі ідоли ідей в обороні їхнього нефальшованого джерела: стихійної біольогічної волі життя, глибшої як усі ідеали; Фльобер найде єдиний зміст життя у мистецтві, яке перефільтрує із нього те, що артист признасть гідним краси.

Ібсен має апостольський голод Толстого і те саме змагання до щораз простіших правд, до щораз простішого слова. Але йому, як Фльоберові, ясність слова потрібна для нього самого, не для загально-доступної проповіди як Толстому. Ібсен зупиняється великим зусиллям рефлексії перед тим моментом, що стає трагедією Толстого, Достоєвського, Нітшого та Фльобера, які кидають проклін життю або мистецтву. Толстой бачить гріховність літератури; Достоєвський повзає перед нею в поросі як перед сповідальницею; Нітше заломлюється від рефлексії, яка не вистачає собі, а надто горда, щоби прийняти істнуючу дійсність; Фльобер переходить муки слова твореного на зразок ідеальної краси.

Ібсен має в собі із кожного з них якусь одну струну, заздро притаєну. Він живе надто довго психольогією своїх героїв, які шліфуються та тупіють серед тисячних компромісів буденщини. Те, що він пережив як людина він розсівав між душами дієвих осіб своїх пєс. Адже найбільші революціонери та святі можуть видатись смішними у повнім освітлі. А може те, що видається йому самому смішним має в собі якийсь відблиск святощів життя.

Один із героїв Ібсена каже, що правда живе пересічно 30 літ. Менше-більше стільки часу минуло від останнього твору Північного Сфінкса. Від неодного знавця театру почуєте, що Ібсен уже пережився. Питання: як довго житиме ця пересічна правда. Люди нераз слухають правд, які складаються із таїн їхньої пересічної буденщини. Ібсен належить до тих Сфінксів, що заморожують нас своїми правдами, бо сами скаменіли від них.

Справлення помилки. У фейлетоні ч. 60 в 6-ій шпальті, 12 ий рядок знизу пропущено після „1885 р.": „відвідини Христіянії і знову Мюнхен до 1891 р." коли він... і слава..

рубінованого селянства і певна віра, що їх праця принесе гарні і здорові овочі. Не мали тільки віри ті, для котрих взялися агрономи працювати і ті, що в їх руках в більшій чи меншій мірі був економічний провід нашого народу. І не диниця, бо досі в нас агрономічної роботи ніхто не робив, ніхто не бачив її користи, одним словом не була вона в нас популярна. До сегва перші агрономи, що вернули на рідний грунт, почали агрономічну роботу в слід за нею стало ети катися на село і набирати права горожанства само понятя — агроном. На жаль, ще й нині деякі з повітових працівників — неагрономів — думають, що агрономічну роботу в повіті є в силі вести хтонебудь і навіть робили проби такої „агрономічної" роботи неагрономами. Але наш селянин нині вже бачить ріжницю агрономічної роботи фахівця і дилетанта і знає, хто справді може дати йому пораду в господарських справах.

Як почали 1924 р. вертати наші агрономи до краю, то старі працівники тільки здвигали раменами. „чого ті люди, мовляв, учепляться, в нас нема своїх фільварків, це то всьо поліється". На щастя ті молоді люди не шукали за фільварками, а пішли між ті сірі маси, з котрих вийшли і разом з ними стали до праці, при відбудові рідного краю.

Не рахуючи видання кількох підручників агрономічного змісту в передвоєннім часі, агрономічна робота почалася в нас 3—4 роки тому. „Сільський Господар" до війни вів більше торговельно-допомогову акцію. Хоч як недавна в нас агрономічна робота, а наслідки її вже нині замітні. На зазі вони проявляються в живім заінтересуванні селянства агрономічною наукою, новими способами господарення, машиновою обрібкою землі, уживанням помічних погноїв, добірного насіння, племінного матеріялу в годівельній господарці, поліпшенням молочного скота в молочарських районах і т. д. Одначе на самім заінтересуванні і пробах справа не стане. Протягом кількох слідуючих літ будуть зовсім добре помітні наслідки агрономічної роботи в наших сільських господарствах.

Але — і тут те вічне „але" — агрономів у нас мало. Може і дивно, бо щойно вчера зі співчуттям дивилися в нас люди на повертаючих агрономів, а нині вже їх замало. Тих кільканадцять українських агрономів, що прийшли з загранниці не можуть вже нині обслужити нашого села. Заледви в кількох повітах стало працюють агрономи. Інші повіти чекають на чергу. Навіть як би ми були в силі обсадити всі повіти на українських землях під Польщею, то і тоді ще не все буде зроблене. Агрономічна наука є так широка, що тяжко опанувати її одному чоловікові і фізично неможливо цілу агрономічну роботу вести одній людині в повіті. Мусимо прямувати до того, щоби в найближчім часі обсадити кожний повіт кількома агрономами, що ділилисьби працею по головнішим галузям сільського господарства, як рослинна продукція, скотарство і молочарство, садівництво, організація госп. і т. д. Та ми хочемо йти ще дальше, хочемо довести до того, щоби що кілька сіл, а навіть в кожнім більшім селі на стало осів агроном. Його робота буде настільки цінна, що оплатиться селу. Це все тільки тоді можливе до переведення, як буде в нас подостатком людей, що могли би агрономічну роботу вести.

На жаль, вже нині в нас вільних агрономів нема. Перед кількома тижнями оголосила Спілка Українських Агрономів конкурс на кілька вільних місць, а до нині ніхто з товаришів не зголосився, бо агрономи заняті вже чи то по повітах, чи в себе дома. Крім того стало звертаються за агрономами то до „Сільського Господаря" то до Спілки і годі їх дістати.

Справа дуже пекуча і треба би над нею застановитися. Без сталого приплину нових агрономічних сил ми не зможемо виконати наших суцінх завдань, не зможемо піднести економічний стан нашого селянства.

Не бачу причини, чому в народі, де понад 85 прц. населення це хлібороби, сотки молоді студіює на гуманістичних факультетах, на правничих і т. д. а тільки 12 студіює агрономію. Це нічого іншого як останки старого збанкротованого нині зсеуди виховання в середних школах, непорозуміння ваги економічних студій. Якаж користь буде для народу з молодого фільософа, що за великою протекцією дістане учительську посаду в якімсь Серпцу чи Грудьондзу, або з того, що літами буде в батька на ту протекцію чекати? На це повинні звернути увагу наші педагоги і відповідно поінформувати своїх абітурієнтів, щодо вибору звання.

Було би вельми пожаданим, щоби наші абітурієнти записувалися на агрономію, пильно вглубилися в агрономічні студії, а будуча їх праця між народом і для народу певно дасть їм вдоволення і матеріяльне забезпечення. Спілка Українських Агрономів чи „Сільський Господар" певно радо послужить всякими інформаціями молодим кандидатам агрономії.

Інж. Ол. Охрим.

Останні вісти.

ЗМІНИ НА СТАНОВИЩАХ ВОЄВОДІВ.

Варшава, 19. березня 1928.

Попри зміни в уряді в найближчому часі передбачують зміни на становищах воєводів. І так опечно уступить познанський воєвода Бніньский, його місце займе виленський воєвода Рачкевич. На місце воєводи Рачкевича прийде теперішній мін. справедливости Мейштович. Поморський воєвода Млодзяновський займе становище волинського воєводи Меха, а воєв. Мех обійме становище дир. адм. департаменту у мін-стві внутр. справ. Теперішній мін. комунікації Романьский займе становище варшавського воєводи.

ПОЛЬСЬКО-НІМ. ШКІЛЬНИЙ СПІР ПЕРЕД ГАГСЬКИМ ТРИБУНАЛОМ.

Берлін, 19. березня 1928.

З Гаги повідомляють, що міжнародній трибунал справедливости зачав розглядати польсько-німецький шкільний спір. Німецький делегат д-р Гітінг доказував сторонничість польських шк. властей супроти нім. дітей. Польський дел. Мровозський збивав німецькі зажалення. Предсідник заповів переслухання обох сторін на найближчім засіданні.

НІМ. - БІЛЬШОВИЦЬКИЙ КОНФЛІКТ.

Берлін, 19. березня 1928.

Нім. амбасадор у Москві Брокдорф-Ранцав знову конферував із Чічеріном. Нім. домагання, щоби власти СРСР позволили нім. амбасадорові або представникові нім. консуляту у Харкові відвідати арештованих та щоби більшовицькі власти допустили німецьких адвокатів до оборони арештованих перед судом. Чічерін відкинув, покликуючись на карну процедуру СРСР., яка передбачує, що до закінчення слідства ніхто із зовні не може відвідати арештованих.

РУМ. ПОСЛИ ІЗ СЕЛ. ПАРТІЇ БОЙКОТУЮТЬ ПАРЛЯМЕНТ

Букарешт, 19. березня 1928.

Після авдієнції у регенції пос. Маніу повідомив делегатів нар.-сел. партії про вислід авдієнції у регенції. Регенція заявила, що стоїть понад партіями й керується лише добром краю і справедливістю. З огляду на такий вислід авдієнції вик. комітет партії ухвалив вести дальше боротьбу проти уряду, а всі посли і сенатори нар. сел. партії мають здержатися від участи в засіданнях парляменту. Комітет скликав збори партії на 22. квітня до Альба Юлія.

Біржа.

Гроші.

Американський долар 8·88·50—8·89·00, канадійський долар 8·84·00—8·84·50, чеська корона 0·26·33—0·26·50, австрійський шілінг 1·25·50 1·26·00, румунська лея 0·05·00 0·05·50, французький франк 0·35·60 0·35·00, швайцарський франк 1·71·50—1·72·00, фунт штерлінгів 43·50·00 43·80·00, радянський червінець 32·50 32·80.

Золото: 20 корон 36·55·00 36·80·00, 20 франків 34·50·00—34·80·00, 20 німецьких марок 42·50·00—42·80·00, 10 російських рублів 46·90·00—47·30·00.

Срібло: Австрійська корона 0·69·00—0·70·00, 5 австрійських корон 3·55·00 3·60·00, австрійський фльорен 1·78·00 1·80·00, російський рубель 2·95·00—3·05·00, копійки за рубель 1·45·00 1·52·00.

НОВИНКИ

— **Смерть білоруського діяча.** Нам пишуть із Праги: Дня 10. ц. р. помер тут у віці 48 літ колишній голова Білоруської Громади в Празі Петро Кречевський. Покійний був довший час провідником протибільшовицької білоруської акції в Чехословаччині й користувався в еміграційних і в чеських колах великою пошаною. Не без успіху він виступав також на полі культурної праці, видавши перед двома роками збірник „Замежная Беларусь" і заступаючи свою батьківщину на ріжних наукових конгресах у Празі. З українськими колами він підтримував особливо тісний і сердечний звязок.

— **„Воєвідський Виділ" у Станиславові.** Після знесення Тимч. Самовр. Виділу у Львові майже всі його права перейшли на воєвідські уряди і воєводів, що стали тепер частинно й самоврядними органами вищого ступня. Сталося це в той спосіб, що при східно-галицьких воєвідствах створено „Воєвідські Виділи", зложені з громадянських чинників, як дорадні, а в деяких випадках рішаючі органи при воєводах у самоврядних справах. Воєвідські Виділи склалає міністр внутрішніх справ шляхом покликання. У Станиславові покликав міністр внутр. справ до Воєвідського Виділу Тадея Буржинського, власника дібр в Угринові Гор., Вацлава Ховальца, бурмістра м. Станиславова і д-ра Льва Бачинського, адвоката в Станиславові; їх заступниками іменовано: поміщика Броніслава Городинського, снятинського бурмістра Михайла Немчевського і городенського адвоката д-ра Теофіля Окуневського. Як бачимо, то громадянський чинник у станиславівському „Воєвідському Виділі" складається в двох третинах з поляків, а в одній третині з українців.

— **Арештування.** В церкві св. Юра відбувалося вчора богослуження з нагоди іменин марш. Пілсудського. На богослуження явились жовніри і шк. молодь. Поліція арештувала двох академиків під закидом, що хотіли не впустити шк. молоді до церкви.

— **Львівська хроніка.** По півтретя року вязниці дістали два легкі панки Евстахій Сеній і Влад. Тричинський, які вибрали собі трамваї як найкраще місце для випорожнювання кишень львівських громадян. — У готелі „Сіті" застрілився Ізак Ротман, 21-літній перемиський громадянин. На вулиці Обозовій скочив із II. пов. Ізак Гаер із Турки (Стрийщина).

— **Україніка.** За місяць від 15. лютого до 15. березня ц. р. у щоденнику „Прагер Прессе" були надруковані такі статті й замітки з обсягу українознавства: 17. II. — „Гоголь у книжній графіці" (з нагоди 3. числа „Бібліолог. Вістей"); 18. II. — „Сучасне спільство" (рецензія на том V—VI), „З українських журналів" („Життя й Револ."), „Матеріяли до словника українських гаверів" (про другий додаток до праці Павла Попова); 19. II. — „Степи цвітуть" (про збірку віршів В. Алешка), 24. II. — „Пантелеймон Куліш" (про збірник Української Академії Наук); 26. II. — „Критика" (про новий харків. журнал); 28. II. — „Нові видання Наукового Т-ва ім. Шевченка"; 2. III — „М. Максимович і польсько-українська школа" (з приводу 6. числа „України"); 3. III. — „Українська археольогія" (з приводу „Короткого звідомлення" У. А. Н.), „Н. Лєсков і українська культура" (Витяг із 15. тому „Записок іст.-фільол. відд." УАН); 4. III. — „Україна в світлі західно-европейської літератури" (з приводу І. тому Праць Україн. Наук. Інст. у Берліні); 6. III. — „Павло Тичина чеською мовою"; 7. III. — „Карпаторуська поезія" („Весняні квіти" В. Куцятського); 8. III. — „Ювилейні збірники в честь Д. І. Багалія" (про 3 томи Наук. Збірника Харківської наук.-дослідчої катедри історії української культури); 9. III. — „Коцюбинський чеською мовою"; 10. III. — „Амвросій Ждаха" (некрольог); 13. III. — „Українські наукові видання" (публікації фіз.-матем. відділу УАН.); 14. III. — „Українське народне мистецтво". — Накладом Державної Друкарні в Луцьку вийшов підручник української мови для поляків п. з. „Krótk kurs język'a ukraińskiego w 0 lekcjach". Накладом авторів, стор. 80, 8°.

— **Розвязка романтичної історії.** Кілька днів париська преса, а за нею варшавська присвячувала сензаційні статті про пригоду варшавської студентки Дебори Кавфман, що щезла безслідно в Парижі. Тому, що її бачили в товаристві ріжних молодих людей, почались здогади, що вона впала жертвою якоїсь романтичної історії. Одні казали, що вона пропала з якимсь китайцем, який виїхав із нею за море, інші вперали, що вона попала в сіти якогось Ляндрі, що порізав її на куснї. Тимчасом панна Дебора сидить спокійно у Парижі. Ще й як сидить! у звичайних поліційних арештах. Вона пробувала вкрасти матерію в одній великій крамниці, а арештована не хотіла подати свого прізвища. Поліція мусіла шукати аж кілька днів за її фотографією. Так повстає неодна романтична історія: замісць куснів краденої матерії — куснї порізаного тіла бідної дівчини, а замісць подорожі до арештів, подорож до Китаю.

— **Заступник Ібсена.** З нагоди Ібсенівських роковин журнал „Літераріше Вельт" передає таку веселу подробицю з його побуту в Мюнхені. Як відомо Ібсен мав звичку приходити щоденно до кавярні „Максиміліян" між 2. і 3. год. і там пючи каву, перечитував дбайливо часописи. Він мав своє постійне місце, до якого ніхто не підходив. Зате в саме цій порі, коли кавярні є звичайно порожні, його улюблена кавярня була наповнена цікавими із усього світа, що приходили подивитись на „мага Півночі". Одного разу Ібсен виїхав на 6 тижнів. Кавярня опустіла миттю. Власник кавярні був у розпуці. Тоді він найшов геніяльну ідею: він наномив одного актора, який прибрав маску Ібсена і на місці норвежського драматурга грав його ролю від 2-ої до 3-ої. Кавярня була знову повна. Коли Ібсен вернувся і побачив на своїм місці свого „двійника" він вийшов із звичайної рівноваги і попав у лють. Зате актор подивився холоднокровно як справжній Ібсен; з повагою вийшов залишаючи першенство „оригіналові". Від цього часу актор найшов добрий заробіток. Він виїхав до Америки і там виступав як Ібсен на виставах Ібсенівських пєс, щоби вдоволити американську публику, яка часто домагається бачити самого автора. Навіть після смерти Ібсена вдалося цьому акторі не раз кланятись перед американською авдиторією після грімких оплесків і окликів „автор, автор!".

— **Рекорди.** Молода литовка, 17-літня Анна Кутрінатіс, не дістаўши дозволу на візу до Спол. Держав рішила за всяку ціну дістатись на америк. територію. Тому, що найслабше сторожать кордону біля Ніягари, то вона рішила... переплисти Ніягару. Порозумівшися із приятелькою, що була на америк. боці, вона лишила на канадійській землі свою одіж і кинулась у воду недалеко водопаду. Дівчину понесла вода до протилежного берега, але там, коли вийшла з води, її арештували. — У Валенсії (Еспанія) ведеться рекордовий суд двох домовласників за права до одної... собаки. На процесі переслухають у цій справі... 72 свідків.

— **Оригінальні перегони.** Великий японський часопис „Юніі Шімпо" повідомляє про перегони довкола світа, щоби ствердити в якім найкоротшім часі і як найдешевше можна їх зробити. Кандидати на цю мандрівку можуть користуватись тільки звичайними засобами транспорту доступними подорожнім, що вживають [illegible] каси поїздов, кораблем і літаком. При кінці цього місяця двох таких мандрівників виїде з Токіо, один на схід, другий на захід. Оба вони мусять переїхати Москву, Берлін, Париж, Льондон і Ню Йорк.

— **Живий труп.** Цими днями паризький суд розглядатиме небуденну історію: здоровий мущина, у розквіті своїх сил буде домагатись, щоби офіціяльно признали, що він жиє, а не вмер. Його історія така:

30 літ тому, його мати віддала на вихо... із матірю невідомо. Один із близнюків... ків: Еміль та Каміль. Що сталось згодом із матерю невідомо. Один із близнюків Еміль небавком помер і про його смерть повідомили дотичний відділ у магістраті. Урядовець переплутав імена і записав, що вмер Каміль, який жив далі. Минуло багато літ. Каміль хотів оженитись. Треба було метрики. У магістраті, куди він звернувся за цим документом, йому відповіли вкінці: „Ви померли в 1898 р.“ Приголомшений присутній почав доказувати, що він не лише живе, але хоче женитись. Урядовець повторив йому ще раз дату його смерти, подаючи до відома, що замісць нього живе його брат — Еміль. „Живий труп“ звернувся в цій справі до суду. Хто не вірить цій історії, скаже, що вона є дослівним повторенням відомої анекдоти Марка Твайна, який одному журналістові, що прийшов до нього за інтервю зрадив довірочно таку трагедію свого життя: „Нас було двох близнюків. Один із нас як немовля помер. І я досі не знаю, чи це був мій брат чи я“.

— **Світова всячина.** У Москві приготовляють будову великого летунського майдану на зразок Берліна. — У Брюсселі зібралась конференція „товариств приятелів Ліги Націй“. — Поважно занедужав альбанський президент Ахмед Зогу. — Минулого тижня на всю Англію найшли сильні морози після теплої погоди; ожеледиця стримала рух автобусів і комунікацію з селами; в Шотляндії були метелиці. — У Москві почав радити IV міжнародній конгрес комуніст. синдикатів при співучасти 40 країн. — Суд у Люнебурзі (Німеччина) засудив трьох німецьких націоналістів за те, що вони на синагогах малювали хрест і антисемітські написи. — У міськім музею Сальцбурга найшли оригінальну картину Кореджія. — Горкий виїзжає з Італії через Константинополь у Крим, де відпічне 2 тижні, а потім поїде в Москву. — Грузії загрожує повінь у західній частині; після великих снігів сонце прийшло так хутко, що від 50 ти літ не памятають такої відлиги. — З нагоди приготовлюваного ювилею Горкого уряд перехрестить село, де він родився, Воропаново на „Горкое“.

— **Одинокий концерт Любки Колесси у Львові.** Муз. Т-во ім. М. Лисенка упросило Любку Колессу задержатися в своїй концертовій подорожі на Україну і до Росії на одинокий виступ у Львові в дни 29. березня ц. р. Наше музикальне громадянство прийме ту вістку з правдивим вдоволенням — бож виступи нашої піяністки є все кульмінаційною точкою наших концертових сезонів. Білети можна замовляти вже тепер в канцелярії Муз. Т-ва ім. М. Лисенка від 3—6 год. попол. Близчі подробиці подасться вкоротці.

Дописи.

ЧОРТКІВ. *(Під увагу нашим послам. — Як у нас гуляли агітатори одинки).* Дня 26. лютого ц. р. приїхав до Шульганівки, пов. Чортків, староста з Чорткова п. Федорович, щоб особисто на вічу приєднати селянські голоси для одинки при виборах. По довшій балачці заявив, що по виборах ще раз приїде переконатися, чи всі селяни віддадуть свої голоси на одинку. По скінченні віча зайшов наш староста до читальні Просвіти, щоб відпочати. Побачивши в читальні портрет Шевченка, приказав його зняти. Колиж зі селян ніхто не відважився того зробити, то зробив це комендант постерунку, який зняв образ і повісив його знову, але вже перевернений лицем до стіни. Такої зневаги національних святощів допустився поліцай в присутности старости. Сподіємося, що наші заступники в польському соймі цею справою займуться. — Зухвала й нечувана досі ніколи агітація за одинкою, в якій брали участь навіть урядові круги, роззухвалила так деяких людців, що вони поважилися по віччу в Тлустім дня 1. ц. м. напасти на наших селян. При тому одного українського селянина з Беремян, заліщицького повіту (Кальмука), який промовляв на тім вічу, польські палочники вдарили палицею в лице так сильно, що розбили йому верхню губу. А били тоді, як поліцаї розганяли людей з площі, на якій відбувалося віче. Побитого Кальмука привезено до Чорткова, де йому шпитальний лікар зашив губу. При бійці сказали палочники Кальмукові, за що його бють, тими словами: „Маш, гайдамако, конституцію!“ Ось як гуляли у нас герої одинки!

З судової салі.

В ОБОРОНІ ЧЕСТИ.

Семен Український, секретар УКТОНІ та громадяни з села Бродки, львівського повіту, Олекса Хомицький та Іван Гордоступ внесли до окружного карного суду у Львові скаргу на Петра Вишневського за образу чести, яку він поповнив таким робом, що видав летючку, повну інвектив і клевет на особи 3 згаданих громадян. Дня 17. ц. м. відбулася перед трибуналом зложеним в ради. Тепінтера, Малінового і преде. Лясковського розправа в цій справі. Петро Вишневський на самім вступі заявив, що він ту летючку видав не в особистій цілі, але як „віцепрезес української монархістичн. партії“. При тих словах витягнув якусь легітимацію і хотів конче дати її судові. Ту летючку видав він, мовляв на те, щоб остерегти нарід. Бо ті три панове приїзджають до Бродок і бунтують людей. До їх приїзду жили всі українці в згоді, була згода також між двором і громадою. А тепер вони зорганізували боївку, що бе вікна в хатах і виконує збіже тим, що не хочуть їх слухати. Свідок комендант постерунку поліції все те докладно розкаже. Потім Вишневський покликав цілу масу свідків, між іншими якогось Пилипа Івасенка, президента української монархістичної партії, інж. Володимира Чоловського і богато інших. Заступник приватних обвинителів у відповіди на ті всі вельокубрації заначив передовсім, що про українську монархістичну партію можна було говорити за часів Австрії, але тепер серед української суспільности такої партії нема. Щож до тих всіх „доказів правди“, які подав Вишневський, заступник не заявився, полишаючи їх рішенню трибуналу. Трибунал по нараді допустив свідків і розправу відрочено. Приватних обвинителів заступав д-р Лев Ганкевич. Вишневського д-р А. Гольдштайн.

З театру.

„Любка з пушти“, оперетка в 3 діях Кравса.

Минулої неділі відбулася в українському театрі під дир. Й. Стадника премієра оперетки Кравса (не Крауша, як подано на афішах!) „Любка з пушти“. Премієра пройшла з успіхом і з неменшим успіхом повторено цю виставу вчора.

Велику дозу відваги виявила дирекція театру, приявши в свій репертуар „Любку з пушти“ безпосередньо після того, як цю річ виставлено у Львові на сцені „Театру Новин“, що, як відомо плекає в себе майже виключно оперетки і має для таких вистав усе потрібне: хор, балет, орхестру, рефлектори, строї, а передовсім відповідну сцену враз з цілою обстановкою. Як з того боку стоїть справа в нашому театрі, які сценічні можливости дає саля Лисенка, знаємо всі. Зважившии все те, треба зазначити, що якнебудь режісерія цієї оперетки присвятила їй богато уваги і праці, а виконавці своїх найкращих зусиль — наша вистава далеко не дорівнювала, бо не могла дорівняти постановці в польському театрі. Це потвердить кожний, хто був у „Театрі Новин“ — а таких українців було богато! Тому, думаємо, краще було з цією виставою у нас так дуже не спішитися...

Коли ми позволили собі тут зробити оту паралелю, то не на те, аби обезцінити важку працю нашої театральної дружини — серед більше як несприятливих умовин. Навпаки: признаємо радо, що вистава „Любки з пушти“ підготована була якнайкраще і робила на публику зовсім гарне враження, що виливалося в частих і щирих оплесках при отворенній сцені, а також по закінченні кожного акту. Особливо подобалися публиці п-і Орлян і п-на Стадниківна та пп. Неделко, Ярема і Бенцаль; з виконавців поменших роль: п-і Криніцька і пп. Рубчак, Гірняк та Боровик. На перше місце вибилася безперечно п-і Орлян своїм співом, а п-а Стадниківна своєю граціозною появою і своїми танцями. Строї всіх пань були зовсім вдоволяючі, а деякі навіть дуже гарні; зате стрій п. Неделка в 1. дії був — пожалься, Боже!... Орхестра і балет достроювалися в загальному до власної цілости.

Варто ще булоб сказати кілька слів про мову лібретта, якого переклад грішить такими дивоглядами, як Угри, угорський (зам. Мадярщина, мадярський) або такими „сальоновими“ висказом як „А куш“ (повтореним до того кільканадесять разів!). Інших прогріхів проти духа української мови не наводимо.

Вкінці ще одно: вистава, якої початок заповіджено на 3 год., зачалася в год. 4, а в год. 3-ій і ще довго по 3-ій саля була замкнена і публика примушена була товпитися й дуситися по всіх коридорах і переходах. Як це виглядає і де ще можливе щось подібне в світі? **І. Н.**

Вел. міський театр: „Гамлет“ Шекспіра.

Пєса, що від 300 літ не зійшла з репертуару справжніх театрів і досі не пережилась. І вічно, з нагоди кожної нової її вистави, можна наново писати про неї, мов про „Фавста“ або Біблію. Гамлет — одна із тих креацій, про яку мріють усе життя всі актори і до якої роками підготовляються найбільші.

Львівський театр не дав себе спокусити спробами модернізування Шекспіра, і зробив добре. Бо маленька спроба в цьому напримку: у декораціях відобрала цей богато із свого чару. Виказати замкові башти та терасу, по яких кружляє дух, як місце акції сальону, престольної та театральної салі, ще й цвинтаря — занадто смішна примітивізація, добра для аматорських вистав.

Режісерія та гра артистів виступила би зовсім інакше при чисто реалістичній або зовсім стилізованій обстанові. Креація Гамлета вийшла над усі сподівання. Нижче підписаний бачив яких 10 Гамлетів, від російських театрів до англійських включно. Ніодин із тих відомих йому великих акторів не грав „Гамлета“ так природно, безпосередньо та симпатично як п. Страхоцький. Він зробив із нього дуже людську природну постать, без тіни патосу, котурнового демонізму, надуманої пози. Не тільки надзвичайна дикція, але й інтелігентна інтерпретація робили кожне сказане речення ясним, зрозумілим. Так розумів цю постать Гете: більше чуття, як характеру. Хто котів бачити в такій постаті більше „проблематичности“, міг би хіба зробити акторові докір Польонія, що в його божевіллі є забагато методи.

Дуже добрим були король, Польоній, 1-ий грабар. „Слабими“: Ляерт і Офелія. Дивне, що театр, маючи артистку, яка всіма прикметами свого таланту надається до ролі Офелії, як це кожний міг ствердити на прикладі чудової „Попелюшки“ Баррі (п. Заклінка), передав цю ролю двом іншим, з мінімальними даними на це.

Довжина перерв і всієї вистави вбивчі для глядачів і Шекспіра.

М. Рудницький.

Театри.

„Кооперативна Українськчий Театр“ під дир. Й. Стадника (вул. Шашкевича): Перерва.

Міський великий театр:

19-го г. 7·30 веч. „Страшний Двір“.
20-го г. 7·30 веч. „Примари“ Ібсена.

Міський „Театр Новин“:

20-го г. 7·30 веч. „Примари“ Ібсена. Гостинний виступ Моіссі.
21-го г. 7·30 веч. „Примари“ Ібсена. Гостинний виступ Моіссі.
20-го г. 8. веч. „Лише Ти“.
21-го г. 8. веч. „Лише Ти“.

КІНА.

„Апольо“: „ПольоніяРеститута“.
„Палас“: „Тайна ресторанного кабінету“.
„Лев“: За міліон долярів“.
„Фатаморгана“: „Обіцяна земля“.

ОПОВІСТКИ.

В сорокові роковини смерти Юрія Федьковича улаштовує Жіночий Кружок У.П.Т. ім. Ганни Барвінок в четвер 22. березня ц. р. в салі гімназії СС. Василіянок при вул. Длугоша 19 святочні сходини. В програму свята входить реферат д-ра В. Щурата, деклямації і хори. Т-во „Сурма“ відспіває дві пісні до с ів Федьковича: „Золоті зорі“ і „Гуляли“. Вступ за добровільними датками на Рідну Школу. Початок в 6-ій годині вечером. 1—2

Пригадка. Загальні Збори Центрального Кооперативного Банку „Краєвий Союз Кредитовий“ у Львові відбудуться в четвер дня 22-го березня ц. р. в год. 4-тій попол. в льокалі Центробанку. 1733 1-1

Оголошення конкурсу.

Виділ філії „Просвіти“ в Тернополі оголошує сим конкурс на посаду освітнього інструктора при філії. Від кандидатів вимагається: 1) укінчення вищих студій, 2) теоретичного і практичного обзнайомлення з освітньою роботою і бібліотекознавством, 3) знання режісерства і театральної техніки, по можности і дірігентури. Платня після умови. Посада покищо провізорична. Зголошення письменні з поданням перебігу життя і потрібними документами слати до 15. квітня ц. р. на адресу філії „Просвіти“ в Тернополі, вул. Міцкевича ч. 11. І. Брикович голова, д-р Л. Онуферко секретар. 1523 3—3

Подяка.

Після трьохлітнього безуспішного лічення чахотки легких, коли стратив я вже надію відзискати здоровля, піддався я лїченню Високоповажаної Пані Анни Лопатинської з Косова. По 6-недільних заходах я прийшов до повного здоровля і складаю Їй отсею дорогою найщирішу подяку за безкорисне виліченне мене з чахотки.

Володимир Боднарчук
1-1 1140 Косів коло Коломиї.

Подяка.

Отсим складаю прилюдну подяку Вп. п. Дентистові Яковові Нассові за безінтересовне, совісне вилічення зубів, які повнищив я в часі побуту у тюрмі.

Федір Воробець

Звичайні Загальні Збори
Товариства „Українська Бесіда“
у Львові, вул. Рутовського 22
відбудуться в пятницю дня 6. квітня 1928 в годині 6. вечером з таким порядком дневним:

1) Отворення Загальних Зборів, 2) Відчитання протоколу з попередніх Зборів, 3) Звіт виділу з діяльности Товариства і уділення абсолюторії уступаючому виділови, 4) Вибір нового виділу, 5) Внесени і запити.

О численну участь Вп. Панів Членів в Зборах просить — Виділ. 1737 1-1

Звичайні Загальні Збори

Кооперативи „Українське Народне Мистецтво“, жіночої кооперативи з обм. пор. у Львові, відбудуться дня 31. березня 1928 в год. 5. попол. в домівці Т-ва „Бесіда“ у Львові при вул. Рутовського 22 I. пов. з таким порядком нарад: 1) Відкриття Зборів, 2) Відчитання протоколу з попередніх Загальних Зборів кооперативи, 3) Звіт Управи і Надзірної Ради, 4) Звіт Контрольної Комісії і затвердження біляису за 1927 рік, 5) Розділ чистого зиску, 6) Доповнюючий вибір членів Надзірної Ради, 7) Внесення. Замкнення рахунків і біланс кооперативи за рік 1927 виложені для перегляду членів в льокалі кооперативи при вул. Словацького ч. 14, I. пов. в годинах урядових 9—1 і 5—7 кожного дня. — За Надзірну Раду Евгенія Мовцібович голова, Анна Верганівська секретарка. 1739 1—1

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло“. З друкарні Видавничої Спілки „Діло“. Львів Ринок ч. 10